

Franchois Balochi, de Lochemse wachtmeester

Tweede deel van het verhaal door Eddy ter Braak (het eerste deel werd geplaatst in ‘Land van Lochem’, november 2013).

Korte samenvatting van het eerste deel

Franchois Balochi werd in Lochem bekend als de commandant van het Staatse leger in Lochem, die in 1590 tijdens de Tachtigjarige Oorlog voorkwam, dat de Spanjaarden Lochem konden binnendringen. Poorters Jan ontdekte de soldaten, die verborgen lagen in het hooi van drie hooiwagens, maar het was Balochi, die de strijd tegen een overmacht van vijandelijke soldaten aanvoerde en er voor zorgde, dat deze de stad weer werden uitgedreven. Over deze Franchois Balochi was tot nu toe niet veel bekend. Zijn voorouders blijken afkomstig te zijn geweest uit Ballocco, een stadje in het tegen Lombardije aangelegen Piemonte (Noord Italië). Zijn vader was houder van de Bank van Lening (de ‘lommerd’) in Utrecht en het gezin leidde daar een welvarend leven. Franchois volgde een universitaire studie in Leuven en was daarna raadsman bij Lamoraal, graaf van Egmond en vervolgens secretaris in dienst van Johan van Nassau, de stadhouder van Gelre en Zutphen. In 1580 was hij als commandant (kapitein) van een compagnie soldaten in dienst van het Staatse leger. Zes jaar later, in 1586, kwam hij naar Lochem.

Franchois Balochi, sergeant-majoor of wachtmeester in Lochem

In 1586 duikt zijn naam in Lochem op, als de nieuwe sergeant-majoor of wachtmeester van de stad.

Voor we verder gaan over het leven van Franchois Balochi eerst een verduidelijking over zijn rang in het leger vanaf zijn tijd in Lochem. In oude teksten wordt hij meestal vermeld als ‘sergeant-majoor of wachtmeester’, maar ook wel als ‘sergeant-majoor’, of als ‘wachtmeester’. Dat is voor ons nogal onduidelijk. Wat was nu zijn positie in het leger? Wij kennen tegenwoordig de sergeant-majoor en de wachtmeester als twee aparte onderofficiersrangen. Maar zo was het echter niet in de tijd van Franchois Balochi. E. Swart maakt ons in zijn proefschrift *Krijgsvolk, militaire professionalisering en het ontstaan van het Staatse leger, 1568-1590* duidelijk, dat in die tijd: een “*sergeant-majoor, ook wel aangeduid [werd] als wachtmeester*”. Het was waarschijnlijk zo, dat sergeant-majoor de officiële rang was, maar dat hij destijds in de dagelijkse omgang met wachtmeester werd aangesproken. Dit, omdat bij zijn functie behoorde het toezicht houden en regelen van de wacht in het kampement of het garnizoen.

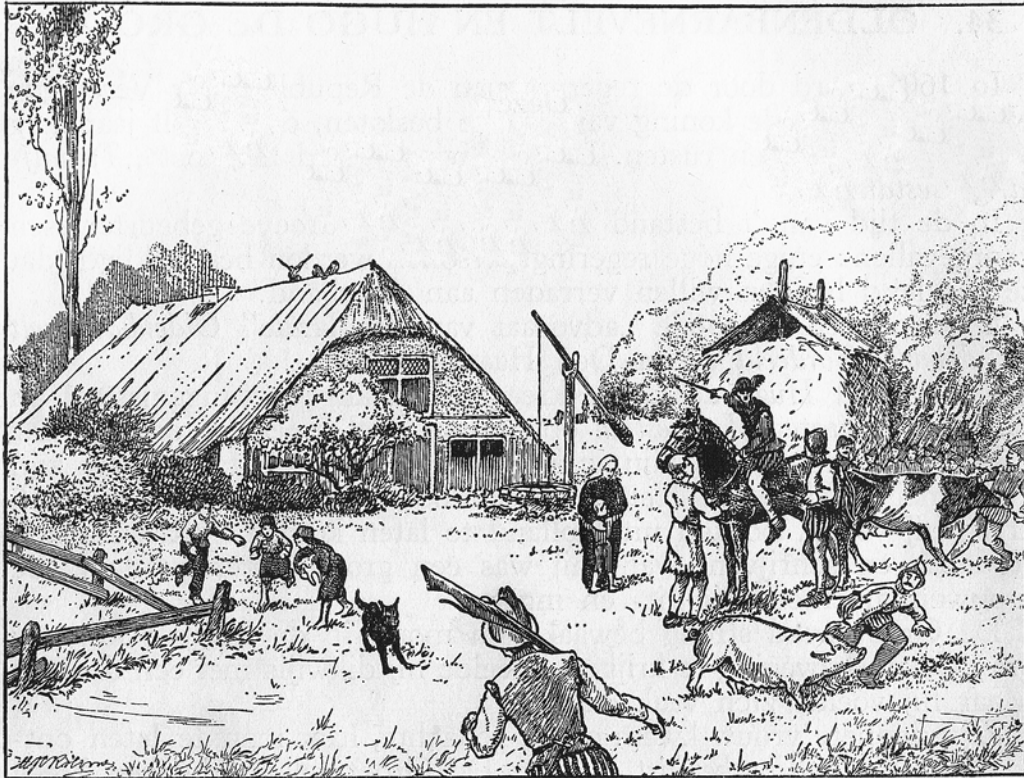
De sergeant-majoor/wachtmeester was in de 16^e eeuw in het Staatse leger ook geen onderofficier, maar een officier. Een stafofficier, die in rang onder de kolonel stond. Het was zijn taak dan ook om de kolonel te ondersteunen. Hij hield onder andere toezicht op de manschappen van het regiment en hij zorgde er ook voor, dat het regiment aan het begin van een veldtocht, of als de vijand nabij was, de juiste plaats in de algehele slagorde van het gehele leger innam.

De functie van de sergeant-majoor komt ook duidelijk naar voren in de hier onderstaande functieomschrijving van de speciale wachtmeester, die in opdracht van Willem van Oranje vanaf 1572 in alle steden, waar een garnizoen gelegd was, moest worden aangesteld: “*om aldaer oversicht ende regardt te nemen dat de soldaten in officie ende debvoir naer goede Cryghshandel gehouden syn*” (met andere woorden: hij moest zorgen voor de algemene orde en veiligheid in het garnizoen en moest misstanden en wangedrag bij de soldaten aanpakken.) Deze extra wachtmeester werd dus vooral aangesteld om de burgerbevolking in en bij de garnizoensstad voor wangedrag van de soldaten te behoeden.

Dat was wel nodig, want de ‘heren’ soldaten misdroegen zich nogal eens ten opzichte van elkaar, maar meer nog ten opzichte van de plaatselijke bevolking. Het leger bestond in die tijd grotendeels nog uit ingehuurde soldaten (waardgelders), waaronder veel buitenlanders. Als ze niet op tijd uitbetaald werden, en dat gebeurde nogal eens, dan gingen ze, om aan voedsel en geld te komen, in de nabije en verre omgeving uit plunderen en brandschatten.

Dat gebeurde ook vanuit Lochem. Een voorbeeld uit die tijd is terug te vinden in het boek *De historie van een kleine landstad “Lochem”* van G. Prop. Het ging hierbij om een groep Duitse huursoldaten, die in Lochem gelegd was, onder hen een 50-tal ruiters. Omdat ze al langere tijd hun geld niet hadden gekregen, gingen ze in september 1584 op roof uit. Dit keer naar Rijssen, waar ze eten en drinken van de samengestroomde inwoners eisten.

Toen dat niet snel genoeg gebeurde, begonnen ze om zich heen te schieten en staken ze de boel in brand. Toen ook dat niet voldoende resultaat opleverde, namen ze 21 mannen mee en eisten 2100 Caroli-guldens

Afbeelding uit Prenten- en leerboekje voor het eerste Geschiedenisonderwijs (deel 2) door G. Prop, met tekeningen van M. Kolvoort. Het heeft als titel "Brandschatting" en als tekst: "De boer smeekt de officier zijn huis niet in brand te steken, maar die beduidt een soldaat met zijn degen, dat hij 'de rode haan moet laten kraaien'. De boer kan blijkbaar geen geld meer geven, want er komen herhaaldelijk plundersaars."

voor hun vrijlating. Hoe het afgelopen is, kon Prop ons niet vertellen. Ook in het boek *Groenlo in de Tachtigjarige Oorlog* van J.E. van der Pluijm, is meerdere keren te lezen, hoe in Lochem gelegende soldaten tot op grote afstand van Lochem op rooftocht waren geweest.

Maar ook rondom Lochem zelf was het niet veilig. Uit een brief van de richter van Lochem aan het Hof van Gelre uit 1590 blijkt, dat door het roven van de soldaten boeren uit de omgeving van Lochem zich genoodzaakt hadden gezien "hutten in hoeken und winckelen" van de stad te bouwen. Buiten de stad was het te onveilig voor ze. Op het veld staande gewassen konden in sommige jaren, vanwege het grote gevaar slachtoffer te worden van rondtrekkende en rovende soldaten, zelfs helemaal niet worden gezaaid en/of geoogst. Men was zijn of haar leven niet zeker.

Om dergelijke toestanden in en om Lochem in te perken, werd in 1586 wachtmeester Balochi naar de stad gehaald.

In 1580 waren de boeren al dat gebrandschat en uitgezogen worden door vriend en vijand al eens zo ontzettend zat geweest, dat ze uit radeloosheid een werkelijke boerenopstand begonnen tegen de Staatse bevelhebber Hohelohe. Nadat deze eerst had moeten vluchten voor de desperate boeren, versloeg hij ze uiteindelijk in een slag bij Sion (nabij Doetinchem). Hierbij kwamen zo'n 300 boeren om het leven, waaronder ook Lochemse (!). Achter in het *Keurboek* van Doetinchem staat iets over de slag bij Sion vermeld, o.a. het volgende: "Anno XVc tachtich den 17 martii op st. Geertruden dach heeft die grave van Hohelo, sich met vierhondert peerde und 12 Hollantse vendelen knechten verselschapt hebbende to Sion in 't clooster, die Goickse, **Lochumsche** en Wissensche bueren verslagen, so datter meer als driehondert doot gebleven, voile gevangen warden und fehe hebben die vors. Ruiter voil bouhoven gebrant und der huishuide fehe gerovet und na Bronckhorst, aldair zie der tijt sich logierden, gedreven."

Het in opstand komen heeft de boeren absoluut geen verbetering in hun bijna onhoudbare situatie gebracht. Ze hebben nog jarenlang het geroof en gebrandschat moeten ondergaan. Er zijn perioden geweest, dat er nog nauwelijks mensen op het platteland woonden.

Toen Franchois Balochi naar Lochem kwam, was dat dus als commandant van de Staatse troepen in Lochem. Hij was toen al ruim tien getrouwd met Juliana Beyers. Hun huwelijk had plaats gevonden rond 1573 in Utrecht. Het echtpaar had daar toen ook een huis gekocht (aan de Oudegracht bij de Bakkersbrug, vlak bij het ouderlijk huis van Franchois).

Volgens een vermelding in het tijdschrift *De Nederlandsche Leeuw*, orgaan van de Koninklijke Vereniging voor Geslacht- en Wapenkunde, uit 1981 was Franchois Balochi niet onder deze naam getrouwd, maar, zoals eerder vermeld, onder die van Franciscus van Baloch. Uit dezelfde bron blijkt ook, dat zijn broer, onder de naam Joannes van Baloch, getrouwd was met een zuster van Juliana, Joanna Beyer. Zowel broer Joannes, als broer Julius hebben volgens de *Registers van Transporten en Plechten* in ieder geval rond 1570 enige tijd in Utrecht een woning in bezit gehad. Verder is er over Joannes en zijn vrouw niets te vinden. Met zijn andere broer, Julius, trok Franchois, zoals al is vermeld, af en toe samen op in het leger.

Het echtpaar had, toen het zich in Lochem vestigde, al meerdere kinderen. Juliana, afkomstig uit Utrecht, was de oudste dochter van Wilhelmus Beyer en Margaretha Lijster. De Beyers waren een welgestelde familie met behoorlijk wat have en goed. Van Wilhelmus Beyer is bekend, dat hij een seculier (wereldlijk levend) kanunnik (lid van het bestuurscollege van de kerk) van de Utrechtse Dom is geweest.

We weten, dat het eerste kind van Franciscus en Juliana eveneens de naam Franciscus kreeg. Hij zal waarschijnlijk ook wel de roepnaam Franchois hebben gehad. Of hij echter de Franchois Balochius is, die rond 1600 een bestaan als apotheker in Leiden had opgebouwd, weten we niet. Maar het zou zo kunnen zijn. Hij blijkt in 1575 geboren te zijn. Franchois Balochi en Juliana Beyer zijn voor of in 1573 getrouwd. Met uitzondering van dochter Maria is over de geboortedag en geboorteplaats van hun kinderen niets bekend. Dat we het van Maria wel weten, komt, omdat ze in Lochem werd geboren. Franchois liet in Lochem zelfs twee keer een dochter met de naam Maria dopen, in 1587 en in 1588. De eerste Maria heeft waarschijnlijk maar kort geleefd. Van de tweede Maria weten we het niet. Haar naam komen we verder nergens tegen.

Dank zij een vermelding in de *Resolutiën Staten-Generaal* weten we, dat het echtpaar, behalve Franciscus, in ieder geval nog vier zonen had: Johan(nes), Julius, Cornelis en Willem. Dat ze in de *Resolutiën* staan, komt doordat ze alle vier in dienst van het Staatse leger zijn geweest en op een gegeven moment gezamenlijk met de Staten Generaal te maken hebben gekregen. Ze staan in processtukken vermeld als “*de gebroederen ende soonen van wachtmr. van Lochum franchois Balochi*”. En tenslotte was er nog een dochter met de naam Margarita, ook wel vermeld als Margaretha. Haar naam vinden we vermeld in de eerder genoemde notariële akte uit 1629.

Franchois Balochi is bijna zeker in een katholiek gezin opgegroeid, gezien zijn oorspronkelijke voornaam. Hij zal bijna zeker nog katholiek zijn geweest, toen hij met Juliana Beyers trouwde. Dit, omdat haar vader kanunnik was, evenals later haar beide broers. Bovendien heeft hij aan de Leuvense universiteit gestudeerd. Daar werd je in die tijd alleen maar toegelaten, als je katholiek was.

Ergens tijdens zijn huwelijk moet hij het katholieke geloof hebben afgezworen en overgestapt zijn naar het hervormde geloof. In zijn tijd, de tijd van de strijd van de Nederlandse provincies tegen hun Spaanse koning Filips II, die zelf een verwoed katholiek was, zijn er velen geweest, die de overstap naar het protestantisme hebben gemaakt.

Franchois Balochi kwam waarschijnlijk eerst zonder zijn gezin naar Lochem. Pastoor Luimans schreef namelijk in een aantekenboekje: “*Item Die Maior alhijr François Ballochij heeft tzedert die tijd dat hij bynnen Lochem gekomen is, van den Conventz een bedde geleent.*” Later vestigde hij zich met zijn gezin in de pastorie aan de Markt. Nu is slagerij Sieverink er gevestigd.

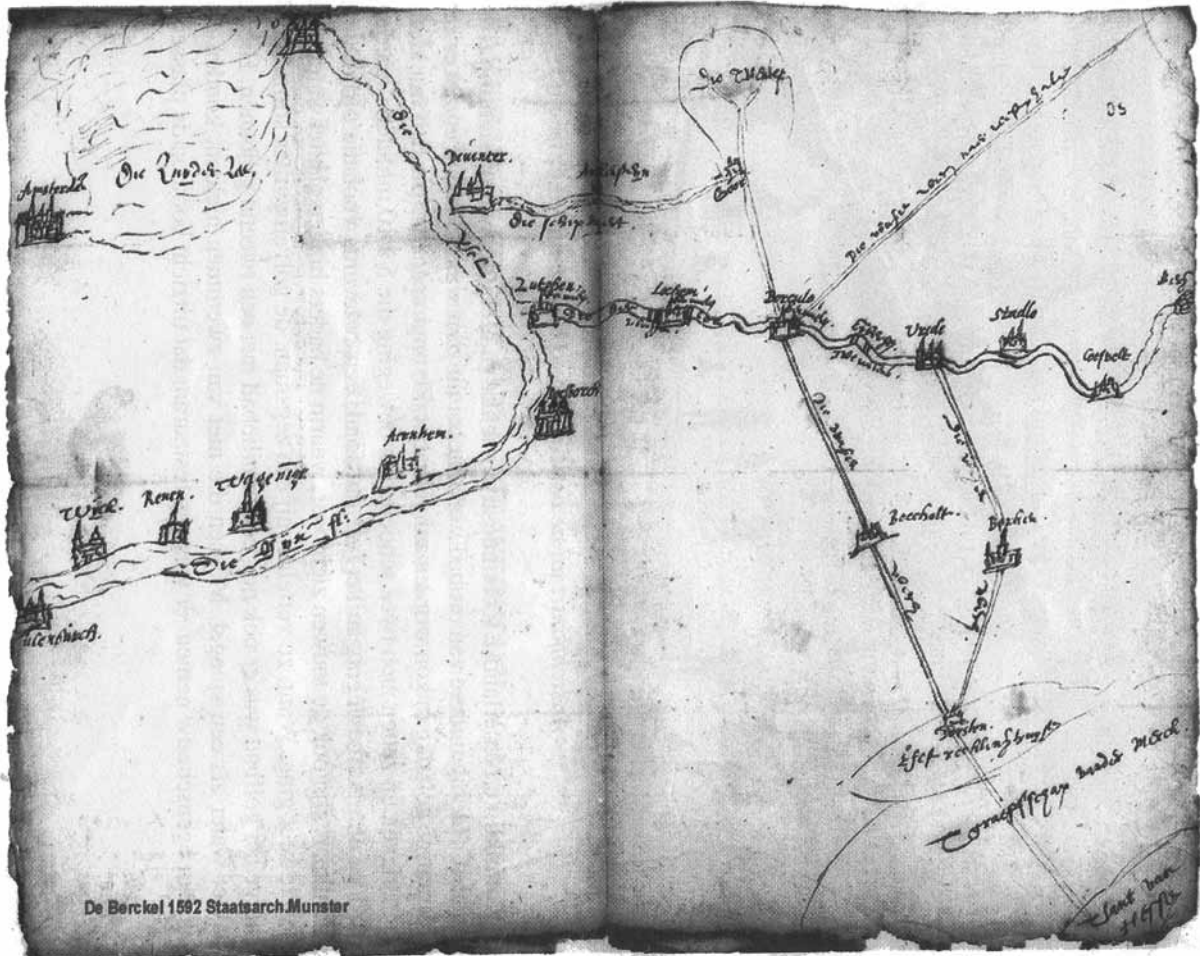
In 1588 werd hij, naast zijn functie als wachtmeester, ook tot commissaris van monsterring te Lochem benoemd. Weer een bijbaantje, dat voor extra inkomen zorgde. De monstercommissaris moest in opdracht van de overheid er voor zorgen, dat de door de commandant ingediende monsterrol klopte. Dat wil zeggen, dat in de compagnie het aantal soldaten, dat door de eigenaar van de compagnie (meestal de kapitein) bij de overheid was opgegeven, ook werkelijk aanwezig was. Hij moest er ook op toezien, dat de soldaten voorzien waren van de voorgeschreven uitrusting. Hij was ook degene, die de door de overheid beschikbaar gestelde soldij aan de kapiteins uitkeerde. De overheid financierde namelijk het leger. Met die monsterrol werd in het verleden behoorlijk gerommeld, natuurlijk in het voordeel van de eigenaar van de compagnie.

Gedurende zijn tijd in Lochem heeft Franchois Balochi zich niet alleen met legerzaken bemoeid. Hij heeft zich ook sterk gemaakt voor een betere bevaarbaarheid van de Berkel.

Uit stukken in het Regionaal Archief Zutphen blijkt bijvoorbeeld, dat het Balochi was, die in 1591 door het Lochemse stadsbestuur naar Zutphen werd gezonden om geld voor herstel aan en onderhoud van de Berkel los te krijgen van het landsbestuur in Zutphen. En uit deze archiefstukken blijkt ook, dat hij in 1596 tot onderhandelaar werd benoemd tussen enerzijds het Kwartier en de stad Zutphen en anderzijds het Stift Münster. Hij kreeg de opdracht met Münster te gaan praten over een mogelijke uitbreiding van de Berkelscheepvaart tot die stad. De Berkel was in die tijd namelijk slechts bevaarbaar tussen Zutphen

en Borculo. De poging had geen succes. Münster hield de boot af. Balochi's interesse om te komen tot verbetering van de bevaarbaarheid van de rivier zal mogelijk ook te maken hebben gehad met een beroepsmatige interesse: een betere aan- en afvoermogelijkheid van soldaten en legermateriaal.

In 1590 vond de list met de hooiwagens plaats. Balochi's optreden zal zijn positie in Lochem behoorlijk hebben versterkt. In 1591 diende het gemeentebestuur een verzoek in bij het Hof van Gelre en bij de Raad van State om Franchois Balochi, met behoud van zijn ambt als wachtmeester, ook nog eens tot commandant te benoemen van een vendel. Men verwachtte, dat hierdoor een einde zou komen aan de moedwil der soldaten om burgers binnen en buiten de stad lastig te vallen. Vreemd, voor die taak was Balochi toch in 1586 als wachtmeester naar Lochem gekomen. Het gedrag van de soldaten tegenover van de bewoners was blijkbaar nadien niet voldoende verbeterd!

De Berkelkaart, die Franchois Balochi mogelijk bij zich had, toen hij met het Stift Münster in gesprek ging over de uitbreiding van de bevaarbaarheid van de Berkel.

Het is onduidelijk tot wanneer Franchois Balochi sergeant-majoor of wachtmeester van Lochem is geweest. Officieel schijnt hij tot november 1596 in Lochem in functie te zijn geweest. Maar het lijkt er echter op, dat hij de functie in 1603 ook nog had.

Vreemd is ook, dat zijn zonen Julius en Johan in die jaren ook sergeant-majoor of wachtmeester van Lochem zijn geweest. Mogelijk hadden de vader en de zonen wel deze zelfde rang, maar niet dezelfde taak. Julius werd in 1599 als wachtmeester van Lochem opgevolgd door zijn broer Johan. Deze oefende de functie waarschijnlijk uit tot de inname van de stad door de Spaanse bevelhebber Spinola in 1606.

In *De Kroniek van Lochem*, geschreven door J.A. Staring, kleinzoon van dichter A.C.W. Staring, is het (on)waarschijnlijke verhaal over Franchois Balochi's dood in 1596 te lezen. Staring fantaseerde in dit boekje over de geschiedenis van Lochem, naar aanleiding van de zogenaamde 'spookkamer' op huize De Cloese, waar vroeger omstreeks het middernachtelijk uur wel eens de geest van een jonge maagd zou zijn verschenen, over een mogelijke relatie van deze maagd met

Franchois Balochi. Zij, de enige dochter van de heer van De Cloese, zou door haar vader, een groot bewonderaar van Balochi vanwege diens activiteiten in verband met de Berkel, aan Balochi zijn uitgehuwelijkt. De betreffende jongedame zou het daar echter helemaal niet mee eens zijn geweest, omdat ze verliefd was op een officier in Spaanse dienst. Samen met haar geliefde zou zij er voor hebben gezorgd, dat Balochi met een aantal van zijn soldaten in 1596 in de buurt van De Cloese in een hinderlaag liep. En in de strijd die volgde, zou Balochi zijn gesneuveld. Het is over deze daad, dat de spokende jonge dame gewetenswroeging zou hebben gehad en daarom geen rust meer hebben kunnen vinden. Volgens Staring zouden de gevallen in een akker bij Lunsink zijn begraven. Hij vermeldde er nog bij: *“En toen nu eenige tientallen jaren geleden deze grafstee toevallig weer voor den dag kwam, vond men nog een blauw zijden met zilverdraad doorweven sjerp, die aan den held toebehoord kon hebben.”*

Het hele verhaal was een verzinsel, maar wel met als resultaat, dat andere schrijvers het verhaal voor waar hebben aangenomen en dat dan ook als zodanig in hun teksten hebben gebruikt, dat Franchois Balochi in 1596 in de buurt van Lochem is gesneuveld. En dat, terwijl documenten ons laten zien, dat Franchois Balochi in 1622, ruim 25 jaar later, nog in leven was.

Dat Franchois Balochi in 1598 nog in Lochem in functie moet zijn geweest, blijkt uit het *Memoirien- en Resolutiënboek van de stad Zutphen betreffende de Berkelvaart 1591-1645*. Hierin staat hij op 12 augustus 1598 nog als gedeputeerde en sergeant-majoor van Lochem vermeld.

The image shows a handwritten manuscript snippet. At the top left, it reads 'Memoirien- en Resolutiënboek'. The main text is written in a cursive script and reads: 'Op Eutredag den 12^{den} Aug: 1598: Overgijven in name der edghebden van vns Magistraet ende Egedum Major van Lochem francois Balloch om sijnen vervoortende van Schotelo bij de Stad van Munsterpscheringe vlijden Burchelfort'.

Laatste vermelding van Franchois Balochi in het 'Berkelboek' (12-08-1598), als "Sergeant Major van Lochem francois Balloch".

In datzelfde jaar 1598 vinden we in de 'Regesten van het Gelderse Hof' bij juli een vermelding, waarin staat te lezen, dat sergeant-majoor Franchois Balochi heeft verzocht om tegemoetkoming in de kosten van het opbouwen en het onderhoud van de pastorie in Lochem! Hij was in 1598 blijkbaar nog niet van plan om uit Lochem te vertrekken.

Ook in 1601, toen de Staten Generaal hem een octrooi verleenden, woonde hij nog steeds in Lochem. Dit octrooi gaf hem het recht om gedurende 10 jaar alleen in de Verenigde Provinciën te mogen laten maken en verkopen een door hem uitgevonden *"hemelscloot, die selfs omgaet"*, oftewel een aardbol die uit zichzelf ronddraait! Een afbeelding van deze vinding bevindt zich, jammer genoeg, niet bij de toekenning van het octrooi in het Nationaal Archief in Den Haag.

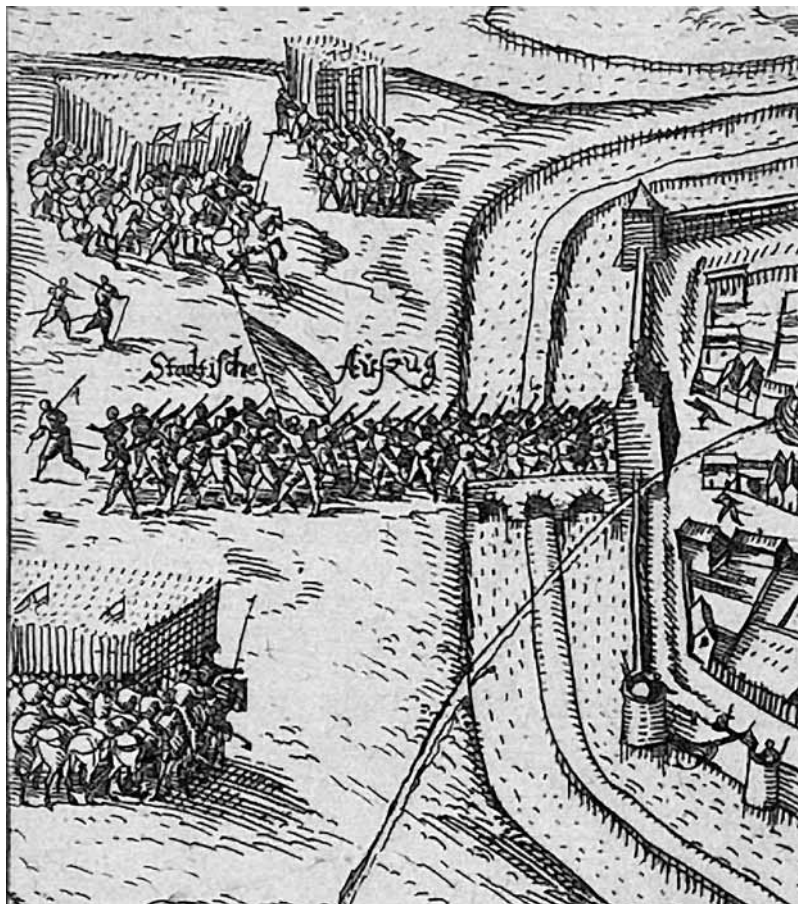
Ook in 1603 woonde hij nog in Lochem. Dat blijkt uit een processtuk, dat te vinden is in het Nationaal Archief in den Haag. Dit gaat over de bemoeienis van de Staten Generaal met een proces, dat de gebroeders Balochi in dat jaar tegen een koopman en een convooimeester voerden. In de processtukken wordt ook Franchois Balochi genoemd, als de vader der gebroeders Balochi en als wachtmeester van Lochem en ....wonend te Lochem. Hij wordt in de processtukken trouwens onder drie namen vermeld: Franchois Balochius, Franchois Baloch en Franchois Balochio! De gebroeders zouden ten onrechte, volgens henzelf, beschuldigd zijn van het onrechtmatig tol eisen op alle goederen van alle kooplieden, die de stad passeerden. Een daad, waar Franchois Balochi zich ook aan schuldig zou hebben gemaakt. G.B. Janssen laat ons dit weten in zijn hoofdstuk 'Lochem in het defensief' in het boek *Over stad en scholtambt Lochem*: *“Met name de wachtmeester van het garnizoen in Lochem maakte zich telkens schuldig aan het onrechtmatig tol eisen van alle goederen, die de stad passeerden, hoewel hiervoor licentgelden betaald waren. Maar men trok zich in Lochem weinig aan van die klachten om de kooplui ongemoeid te laten.”*

Wanneer vertrok Franchois Balochi uit Lochem?

Mogelijk werd de overheid het misbruik met het tol heffen door vader en zonen Balochi zat en heeft hen ontslagen. We kunnen dat echter nergens terugvinden.

Het is ook mogelijk, dat de hele familie, toen de stad in 1606 aan de Spanjaarden werd over gegeven, met de rest van het Staatse leger uit de stad vertrokken is.

De Staatse hadden tot 1606 de Spanjaarden buiten de poort kunnen houden. In dat jaar gebeurde het echter, dat de Spaanse bevelhebber Spinola prins Maurits in verwarring bracht door net te doen, of hij Deventer wilde aanvallen. Prins Maurits, die in Zutphen was, liet zich daardoor verleiden om soldaten uit de garnizoenssteden Zutphen en Lochem weg te halen. Lochem bleef daardoor slecht beschermd achter.

De uittocht van het Staatse leger in 1606, door een onbekende Duitse graveur in beeld gebracht.

E. van Meteren beschreef in zijn *Historie van de oorlogen en geschiedenissen der Nederlanden en derzelven naburen 1315-1611*, hetgeen daarna gebeurde, als volgt: “Spinola dat merkende, deed, den 21sten, Lochem berennen, insluiten, en nog den 22sten, als of hy Geschut gepland had, dog schoot niet. Binnen de Stad lagen nog twee swakke Vaandelen Voerknegten en een Vaandel Waerdgelders, die, verschrïkt zynde, 's avonds uitzonden om verdrag, en, den 23sten, de Plaats overgaven, zonder eenen scheut verwagt te hebben. De Plaats was niet zeer sterk, maar gaf Spinola groot voordeel en onder Prince Maurits Volk ongemak en verslaagenheid, en Spinola maakte een Schans op den berg.”

De Staatse soldaten, onder aanvoering van garnizoenscommandant Franchois Balochi, mochten dezelfde dag nog met hun families, bagage en wapens uit de stad naar Zutphen vertrekken. Daar kwamen ze na een dag marcheren in de avond aan.

Prins Maurits zal ze daar niet met open armen ontvangen hebben. Mogelijk heeft dit gebeuren grote invloed gehad op de positie van vader en zonen Balochi in het Staatse leger. Dat is echter maar gissen. Feit is, dat vanaf 1612 zowel vader Franchois als de zonen Julius en Willem in de *Resolutiën Staten-Generaal* opduiken met meerdere verzoeken aan de heren om een baantje of om geld. Ze waren blijkbaar hun vaste positie in het leger kwijtgeraakt. En dat zal niet vrijwillig zijn gebeurd.

De vermeldingen betreffende de Balochi's in de *Resolutiën Staten-Generaal* tussen 1612 en 1630

In 1612 verzocht Willem Balochi om traktement. Het verzoek werd afgewezen.

In 1613 verzochten Willem en Julius Balochi, zonen van Franchois Balochi, om extraordinaris traktement en appointment onder enige compagnie. Hun verzoek werd afgewezen.

In 1615 ontving Franchois Balochi, na een verzoek hierom, 100 gld., met het oog op zijn leeftijd en gedane verdiensten.

In 1616 verzocht hij de Staten-Generaal om een redelijk traktement. Een jaar later kreeg hij, gezien zijn vroegere verdiensten, ouderdom en "*sobere gelegenheyt*" (levensomstandigheden) eenmalig 200 gld.

Het jaar daarop ontving Juliana Beyers, vrouw van Franchois Balochi, gewezen monstercommissaris, op haar verzoek uit medelijden eenmaal 100 gld.

Toen zij een half jaar later om een vast traktement van 200 gld. per jaar vroeg, werd het verzoek echter afgewezen.

In 1619 diende ze weer een verzoek om geld in. Het werd in beraad gehouden.

In 1622 verzocht Franchois Balochi om de eerst vrijkomende plaats als monstercommissaris. Dat stuitte op grote bezwaren(!). Juliana Beyers kreeg wel uit medelijden 20 gld.

Heel triest is het om te lezen, dat Franchois Balochi de Staten-Generaal in 1623 om geld verzocht om zijn overleden vrouw een ordentelijke begrafenis te kunnen geven. Het verzoek werd afgewezen.

In 1627 verzocht hij om enige ondersteuning voor de winter. Ook dit werd afgewezen.

In 1630 komt zijn naam nog eenmaal in de *Resolutiën Staten-Generaal* voor, als dochter Margarita verzoekt om haar vader uit mededogen 50 gld. te geven. Dat verzoek werd wel ingewilligd.

Daarna komt de naam van Franchois Balochi, of van zijn zonen, niet meer in de *Resolutiën Staten-Generaal* voor.

Slot

Dank zij de steun van het internet zijn we heel wat meer over het leven van wachtmeester Franchois Balochi te weten gekomen, dan wat er tot nu toe bekend was.

Franchois Balochi moet, zo kunnen we concluderen, de laatste jaren van zijn leven onder armoedige omstandigheden hebben doorgebracht. Waarschijnlijk verbleef hij toen in Utrecht. Dit gezien het feit, dat de laatste keer, dat hij in de archieven van zich doet spreken, dat doet vanuit Utrecht (in de eerder genoemde notariële akte uit 1629).

Aangezien zijn dochter Margarita de Staten-Generaal in 1630 nog eens om een financiële bijdrage voor haar vader vraagt, weten we dat hij in dat jaar nog in leven is. Hij moet toen ongeveer 85 jaar oud zijn geweest. In het begraafregister van Utrecht komt hij echter niet voor!

Wat zullen de redenen zijn geweest, dat hij de welvaart, waarin hij het grootste deel van zijn leven had geleefd, was kwijtgeraakt? En wilden of konden zijn kinderen hem en zijn vrouw niet financieel ondersteunen, of hadden zij het zelf ook moeilijk? Van de zonen Willem en Julius is dat voor te stellen. Zij vroegen de Staten-Generaal in 1613 immers ook om "*extraordinaris tractement en appointment onder enige compagnie*". Daaruit blijkt, dat zij ook geen vaste positie meer in het leger hadden en daardoor ook geen vast inkomen. Hoe het met Franciscus, Johan en Cornelus gesteld was, weten we echter niet.

Al is er veel meer duidelijkheid over het leven van 'onze' wachtmeester, er blijven nog heel veel vragen open. Mogelijk komt daar in de nabije toekomst toch een aantal antwoorden op.

Gebruikte literatuur e.d.

- Het leger in de zeventiende eeuw, door dr. C.M. Schulten en J.W.M. Schulten.
- De militie van den staat, het leger van de republiek der Verenigde Nederlanden, door dr. H.L. Zwitser.
- Regionaal Archief Zutphen: Oud Archief Zutphen i.v.m. Memoriën- en Resolutieboeken van de stad Zutphen betreffende de Berkelvaart 1591-1645.
- Gelders Archief: Personen, Regesten (via <http://www.geldersarchief.nl>).
- De hooiplukkers van Lochem, door P. de Leeuw J. Gzn.
- De Kroniek van Lochem, door A. Staring.
- Groenlo in de Tachtigjarige Oorlog, door J.E. van der Pluijm.
- Slachtoffer van verraad en intrige, Graaf Lamoraal van Egmond 1522-1568, door Herman Vandormael en Aline Goosens.
- Registres d'inscription d'étudiants (matricules) - Inschrijvingsregisters van studenten, Inventaire des archives de l'Université de Louvain 1426-1797,

- Rijksarchief van België / Oude Universiteit Leuven.
(in te kijken via <http://search.arche.be>).
- Resoluties Staten-Generaal, in te zien via <http://www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/Besluiten> Staten-generaal 1576-1630.
  - Geschiedenis van het land van Berkel en Schipbeek, door H.W. Heuvel.
  - Die Berkelschiffahrt, door H. Terhalle.
  - Das lateinische Drama der Frühen Neuzeit onder redactie van R.T. Gleij en R. Seidel, met daarin een artikel van Jan Bloemendaal: "Cornelius Laurimanus als Dramatiker".
  - Oorlog, mijn arme schapen, Een andere kijk op de Tachtigjarige Oorlog 1565-1648, door R. de Graaf.
  - Ketters rond de Dom, door J. van Vliet.
  - De Hiëronymusschool te Utrecht 1474-1849, door A. Ekker (1863, herdruk).
  - Groepsportret met Dame, Het bolwerk van de vrijheid, de Leidse universiteit 1575-1672, door W. Otterspeer.
  - De Historie van een kleine landstad 'Lochem', door G. Prop.
  - Utrechts Archief: Begraafboek 121 (1621-1633)
    - Notarieel Archief
    - Register van transporten en plechten
  - Tussen commercieel en sociaal krediet, ontwikkeling van de Bank van Lening, door H.A.J. Maassen.
  - Rentmeesters en Geldwisselaars, door mr. dr. S. Muller Fz., artikel in De Ned. Leeuw 1919.
  - Oud-Utrechtse vertellingen, door mr. S. Muller Fz.

Genealogische dag in Gorssel

Zaterdag 10 mei 2014 organiseert de Werkgroep Genealogie van de Historische vereniging "De Elf Marken" te Gorssel haar twintigste Genealogische dag in

**Zaal De Brink (naast NH kerk)
Hoofdstraat 27
7213 CV te Gorssel**

Deze dag begint 's morgens om 10.00 uur en duurt tot ongeveer 16.00 uur

Evenals vorig jaar zal er weer **één familie** centraal staan op deze dag.

Dit jaar zal dit de **familie Wunderink** zijn.

Meer informatie over de genealogische dag is te vinden op
www.deelfmarken.nl

Werkgroep Genealogie.